

Zondag 40 HC

1 geschenk 2 verbod 3 gebod

Gemeente,

De titan aronskelk. Dat is een hele bijzondere bloem. Eén keer per jaar bloeit hij één of twee dagen. Omdat hij zo bijzonder is, trekt hij dan veel publiek. En natuurlijk wil iedere kijker er met zijn fototoestel zo dicht mogelijk bij staan, liefst even aanraken. Daarom plaatst men in tuinen waar deze bloem bloeit een glaswand eromheen. Om deze bloem te beschermen. Anders zou hij aangeraakt, vervuild, aangetast worden en uiteindelijk afsterven. Die glaswand is noodzakelijk om hem te beschermen.

Daarmee kunnen we het gebod van vanavond vergelijken. En ook de volgende geboden. Bedoeld als een glaswand om iets moois, iets bijzonders te beschermen. Het leven. En in de volgende geboden: de seksualiteit, het bezit, de waarheid. Stuk voor stuk geschenken die het waard zijn en nodig hebben om beschermd te worden.

1 geschenk

De glaswand van het 6^e gebod zegt: Gij zult niet doodslaan. Om de bloem van het leven te beschermen. En dat is een hele bijzondere bloem. Het leven. Allereerst het menselijk leven. Al heeft ook dierlijk en plantaardig leven bescherming nodig. Maar het menselijk leven is daarin bijzonder dat de mens geschapen is naar Gods beeld. Met het vermogen te denken, te communiceren, te analyseren. Uniek. En gesteld op de plaats van stadhouder van God: met de roeping om de aarde te beheren. Te heersen over de hele schepping en alle schepselen.

Psalm 139 zingt onnavolgbaar mooi dat dat geldt van het begin af aan, vanaf het eerste levensbegin in de moederschoot. En tot het einde toe. Ook als iemand daar niet optimaal aan beantwoord. Door eigen schuld: een misdadiger. Of door een handicap. Verstandelijk of lichamelijk. Ook dan is iemand mens naar Gods beeld.

De Bijbel geeft ook aan dat het mensenleven kwetsbaar is. Stof. Geen staal waar je tegenaan kunt beuken, maar stof. Kwetsbaar. Lichamelijk, vatbaar voor ziekte, voor verwondingen. Mentaal, psychisch, vatbaar voor innerlijk wonden en beschadigingen. Menselijk leven kan enorm genieten, maar ook enorm lijden.

Dan geeft de Bijbel ook aan dat mensenleven geschapen is voor de eeuwigheid. Onze ziel heeft een eeuwige bestemming. Zal er eeuwig zijn. Onsterfelijk. Zal eeuwig juichen of eeuwig kermen.

Dit leven geeft God. Ook na de zondeval is er leven. Teer en kwetsbaar. Leven dat genieten kan en mag. God geeft zelfs in Jezus Christus eeuwig leven. Leven in de omgang met Zichzelf. Met God als verzoend Vader. En van dat leven geldt bij uitstek dat het rijk én dat het teer is.

Daarom is het eerste doel van een mensenleven: God loven. Leven om te loven. Het eerste doel van ons leven is niet om te genieten of om mezelf te ontplooien. Ook niet om te zorgen dat ik er wat aan heb. Nee, leven doe je om te loven. Daarvoor heeft God heeft geschapen. Daarvoor heeft God Zijn Zoon gegeven.

Leven: door God gegeven, door God naar Zijn beeld geschapen. Kostbaar in Zijn oog. En toch sterven er mensen. Neemt God mensenlevens weer terug. Laat Hij levens door de dood wegnemen. Hoe kan God dat doen? Dat lijkt toch niet normaal. Dat is ook zo, want dat is oordeel. Oordeel over de zonde. En begin van de eeuwigheid. Iets om nooit te vergeten. Sterven, ook van een 90-jarige, is oordeel over de zondeval én begin van de eeuwigheid. Dat is zo ernstig, daar mag je echt wel bij stilstaan. Ook letterlijk als je een rouwstoet tegenkomt. Sta stil. Ook in rouwklleding, donkergetint. Om je erbij stil te laten zetten: er is iemand gestorven. Dat doet denken aan zondeval en eeuwigheid. Daar mag je heel alert op zijn dat je het woord 'dood' maar niet gebruikt bij een spelletje. Alsof het gewoon betekent: af zijn, even niet meer mee doen. Dat holt het begrip 'dood' ontzaglijk uit. Dood en sterven is heel wat meer dan even niet meer mee doen. Het is voor God en Zijn rechterstoel gesteld worden omdat we gezondigd hebben.

Vanuit deze achtergrond, de kostbaarheid van het leven, zegt de catechismus in lijn met de Bijbel dat ik mezelf niet moedwillig in gevaar mag begeven. Daarom staat er ook in antwoord 105: dat ik ook mijzelf niet kwets of moedwillig in enig gevaar begeef. Dat ik zorg draag voor mijn lichaam, mijn leven. Geen roofoverval plegen op mijn lichaam. Geen risico's nemen in het verkeer. Geen eet- en leefgewoontes erop nahouden die mijn leven aantasten, denk aan ongezond eten en roken, drugs en te veel alcohol. Dat ik zorg draag voor mijn gevoelsleven. Waak voor overbelasting: ik mag 'nee' zeggen als ik iets mentaal niet aan kan en genoeg hooi op mijn vork heb. En de HEERE zegt juist: Zoek Mij en leef! God gebiedt dat ik het leven zoek. Christus zoek. Dat ik zorg draag voor mijn ziel. Aandacht heb voor mijn ziel. Mijn ziel niet verwaarloos. Dagelijks stille tijd houdt. Zoek het leven met Christus en het behoud van mijn ziel. Mijn ziel niet blootstellen aan invloeden die er schade aan doen. Straling van zonden die mijn ziel aantasten. Niet aan bloot stellen! Er staat een verbodsbord voor de weg naar het verderf: verboden toegang.

Ik word geroepen om zorg te dragen voor mijn leven. Dan mag ik er hulp voor zoeken als dat nodig is. Hulp van een dokter of diëtiste voor mijn lichaam. Hulp van een psycholoog of psychiater voor mijn geest. Hulp van een ambtsdrager voor mijn ziel. Daar ben ik zelfs toe verplicht als ik in nood ben. Als het leven geen geschenk voor me is, maar een last, als mijn geest, mijn ziel in nood is: zoek hulp. En ook m zorg te dragen voor het leven in heel de schepping. Leven van dieren en planten.

Ja, het leven is zo kostbaar in Gods oog, dat de overheid zelf geroepen is het zwaard te gebruiken. Want juist omdat het leven zo kostbaar is kan er een vorm van doden zijn die geoorloofd is. In uiterste situaties van noodweer, als mijn leven bedreigd wordt, mag ik mij verdedigen ter bescherming van. In oorlogstijd dat militairen bij zorgvuldige afweging anderen mogen/moeten doden ter bescherming van een land en volk. De overheid die om het leven te verdedigen en een doelbewuste, opzettelijke moordenaar te straffen met onomstotelijk bewijs de doodstraf uit mag voeren. Zo kostbaar is het leven in Gods oog.

2 verbod

Nu, rond dit geschenk, rond deze bijzonder bloem, de bloem van het leven, plaatst God een glaswand. Gij zult niet doden, letterlijk: niet wederrechtelijk doden. Nu is het van enorm belang om te beseffen dat de wet geestelijk is. Dat deed de rijke jongeling niet. Toen Jezus zei: Gij zult niet doodslaan, niet echtbreken, niet stelen, toen zei hij: maar dat heb ik ook ooit gedaan van mijn jeugd af aan. Nooit doodgeslagen. Stel je voor, ik iemand doodslaan! Nooit.

Maar de wet is geestelijk. En dat horen we de Heere Jezus in de Bergrede uitleggen. Dat is dat principe dat we al eerder tegenkwamen: de zonde is als een boom. Met vruchten, met takken waar die vruchten aan hangen, met een stam waar die takken uit groeien, met een wortelstelsel onder grond. En met sap dat door de wortels, stam en takken en vruchten heen stroomt.

Doodslaan, dat is de vrucht. De volgroeide, giftige vrucht. Maar de catechismus noemt het sap dat door heel de boom heen stroomt: nijd, haat, toorn en wraak. Nijd, dat is jaloezie, een ander iets niet gunnen, zelf beter willen hebben. Haat is: ten achter stellen. Een ander minder belangrijk vinden dan dat ik mezelf belangrijk vind. Toorn: kwaad zijn, iets voelen opborrelen van drift. Wraak: iets terug willen doen. Hij deed mij dat, dan zal ik toch zeker wel....

Dat is het sap en dat haat God. Dat ziet God als doodslag. Kijk er is heilige wraak en toorn. Dat ik verontwaardigd ben om wat God en Zijn

eer is aangedaan. En dat ik verlang dat God zal optreden om Zijn eer te laten glanzen en dat ik verlang naar de wederkomst omdat dan Gods eer en rechten volledig zullen stralen. Maar zo heilig is mijn nijd, haat, toorn en wraak niet altijd. Meer andersom: wat God wordt aangedaan kan ik nogal makkelijk hebben, maar wat mij is aangedaan word ik zo nijdig om.

En in bepaalde situaties blijkt dat ook. Als het óf - óf is. Als er 10 knikkers onder 10 kinderen te verdelen zijn doe ik niet moeilijk. Maar als er 10 knikkers onder 9 kinderen te verdelen zijn, kan ik zomaar nijdig worden. Als een ander lief voor mij is, ben ik zo'n kwaai niet, maar als een ander mij een hak zet, kan ik zomaar wraak willen nemen. Als ik lekker in mijn vel zit kan ik best wat hebben, maar als ik moe en prikkelbaar en, kan ik zomaar uitvallen. Met daden, ja, met woorden: en ik zeg zomaar 'gek' tegen iemand. Met gedachten en opwellingen die ik maar niet hardop zal zeggen. Maar als gebeurde wat ik in een opwelling wel eens denk..... Wat richt ik een schade aan de bloem van mensenlevens. Soms zelfs bij mijn eigen man of vrouw, vriend of vriendin, klasgenoot, collega. Een blik in mijn ogen, een woord dat er zomaar uitkomt. Dan zegt Jezus: wie tegen zijn broeder zegt Raka of dwaas is schuldig aan het gericht en het helse vuur, net als degene die iemand daadwerkelijk vermoord. Hetzelfde sap.

Het komt allemaal uit het wortelstelsel. Diep in mijn hart. Zo ben ik. Ja, zo ben ik ook en zelfs niet alleen tegenover mensen, maar, schrik alstublieft wel, tegenover God. Tegenover God. Wat welt er op in mijn hart tegenover God. Als Hij spreekt met Zijn wet. Als Hij spreekt met Zijn Evangelie. Als Hij slaat met Zijn hand. Dezelfde nijd, haat, toorn en wraak welt op tegenover God. Was God er maar niet, kan zomaar in me opwellen.

Dit gebod stelt me schuldig. Des doods schuldig. De dood verdiend. Het leven verspeeld. Wie God en mens naar het leven staat, die heeft het leven niet meer verdiend. God is recht als Hij mij wegneemt. De dood schuldig verklaart. Maar.....maar wat zie ik: wie wordt er des doods schuldig verklaart? Jezus! Vanuit Jezus Die toen Hij leed, niet dreigde, als Hij gescholden werd, niet terugschold, toen Hij onheus behandeld werd niet uitviel, die toen Hij ten onrechte gemarteld werd, niet erop los sloeg.

Maar: is dat haalbaar, is dat reëel? Daar word je toch moedeloos van? Wanhopig zelfs. Dan zeggen we ook bij dit zesde gebod. Waarvoor het bedoeld is: allereerst voor onbekeerden, mensen buiten Christus. Dus voor u en jou als je zeggen moet: ik ken Jezus niet, ik ben niet Zijn eigendom. Wees eerlijk: geldt u dat, jou dat? Dat zegt Jezus door dit 6e gebod: je moet geen enkele hoop hebben dat het goed zit met je. Dan

moet je echt niet denken, och, misschien valt het nog wel mee. Misschien neemt God toch wel genoeg met me. Dat moet je niet denken. Echt dat is zelfmisleiding. Als je buiten Christus bent moet je alle hoop dat goed zit kwijtraken. Hoe eerder hoe beter. Want buiten Christus valt het niet mee. Ook niet voor jou. Wat dan? Naar Christus heen! Nu, direct en terstond. Je hebt maar één ding en dat is: je hebt Jezus nodig. Hij de dood en ik het leven. Hij voor mij en ik door Hem.

En hoe bedoelt God het goed dan als je in Christus bent? Want je kunt er juist dan zo moedeloos van worden. Of je wordt twijfelmoedig en gaat weer twijfelen: o, kan ik wel echt Gods kind zijn, kan ik wel echt van Jezus zijn, is het allemaal geen inbeelding, want als het echt was, dan zou het wel beter gaan. Maar dat is precies verkeerd. Als ik in Christus ben, dan mag ik juist en toch weten Mijn zaligheid hangt niet van mij af. Mijn zaligheid is in Christus. In Zijn gerechtigheid. Zijn gerechtigheid garandeert mijn ingaan in het Koninkrijk der hemelen. En wat ik ervan terechtbreng, dat is daarvoor niet meer van kracht, dat doet er niets aan toe en niets aan af. Het wil me alleen maar meer doen vallen en rusten op Zijn gerechtigheid. Hoe bedoelt God Zijn wet dan wel? Nu, opdat ik berouw zal hebben. Geen angst of onzekerheid of twijfel, maar berouw. Verdriet. Waardoor ik het zo erg vind dat ik Hem toch weer pijn heb gedaan. Berouw, dat ik weer Zijn lijden heb verzaamd, Zijn gezicht bespuugd, Zijn doornen geslagen, Zijn spijkers behamerd, Zijn bloed uitgedrukt. En dat ik verlang, des te meer verlang: o HEERE, leer het mij. Geef mij genade en kracht om U meer en meer lief te hebben, om U meer en meer lief te hebben met kracht.

3 gebod

Dan komt er een volgende regel naar voren toe, antwoord 107. Als iets verboden wordt, dan wordt het positieve geboden. We hoorden dat ook in zondag 36. Gods Naam niet ijdel gebruiken, maar wel belijgend, aanroepend en getuigend gebruiken. Nu, hier ook: niet doodslaan, beschadigen, maar wel: het goede zoeken voor anderen. Hun leven bevorderen, laten opbloeien. Ja, zie maar naar de Heere Jezus. Hoe Hij omging met mensenlevens. Hij had lief. Hij zocht het goede voor mensen. En wat voor goeds? Het eeuwig heil. Het allerbeste gunde Hij mensen. Eeuwige vreugde en vrede met God. en dat was Hem alles waard. Dat mocht Hem wat kosten. Zijn leven, Zijn sterven. Hij gaf Zijn leven, om anderen leven te geven.

Zo vol geduld, vrede, zachtmoedigheid, barmhartigheid en vriendelijkheid. Hij verdroeg zoveel van mensen. Onbegrip, tegenstand, valse beschuldigingen, lijden en pijn. Maar Hij verdroeg het en bleef het goede voor hen zoeken. Hun haat maakte Hem niet hatend. Hun woede maakt Hem niet woedend. Wat zij ook Hem deden, Hij bleef hen

weldoen. En Hij had medelijden, ontferming. Hij trok het Zich aan en zocht het verlorene op. Hij wachtte niet tot zij naar Hem kwamen, maar zocht hen Zelf op.

Hij keerde hun schade af. Hij zag het: mensen zijn op weg eeuwig verloren te gaan. Ze zien dat niet en willen dat niet zien, ze willen dat zelf. Maar Hij zocht hen te behouden.

En dat deed Hij vijanden. Vijanden zoals ik. Geneigd God en mijn naast te haten. Dood te wensen of te denken. Maar Hij zoekt het goede voor vijanden, voor mij. Onvoorstelbaar. Genade. Hij keert mijn schade af, mijn zelfgekozen verderf wendt Hij af, roept Hij me vandaan, trekt Hij me van weg. Hij is zo barmhartig en zachtmoedig: verdraagt zoveel van mij, keer op keer. Hij heeft mij liefgehad: Zichzelf voor mij gegeven. Weet u daarvan? Weet je daarvan? Als rank in de Wijnstok. En hoe meer ik dit leer, hoe meer ik besef dat ik elke morgen wel mag bidden: HEERE, bewaar me vandaag voor moord en doodslag in gedachten, woorden en daden. Het valt van mij te verwachten. Ik ben een moordenaar, dus het kan er bij mij uitkomen. Niet nodig, dit gebed? U, jij bent geen moordenaar? U wilt niet daar hangen waar Jezus hing? U bent te goed om in de buurt van Zijn uitgestrekte armen te komen? Rijke jongeling.

En ik mag zoveel dagen 's avonds danken: HEERE, dank U dat U mij voor deze zonden bewaard heb. Dat ik niemand uitschold, niemand doodde, niemand kwetste. Wat een wonder, dat U me er weer voor bewaard heb. Dat is taal van een verdiept geestelijk leven. Voren van verootmoediging en dankbaarheid. Of zijn ze dichtgeslibd door eigendunk, blindheid en zelfoverschatting? Wat is dan diepere ontdekking weer nodig. Zelfkennis in het licht van Gods gebod.

Zo maakt Jezus ons Zijn beeld gelijk. Om ook lief te hebben. Het goede te zoeken voor anderen. Zoveel als ik kan lichamelijk en psychisch aankan. Ik hoef niet mijzelf te verwoesten. Maar zoveel kracht als ik heb: Het goede voor anderen te zoeken. Waarom altijd bezig voor jezelf je hobby, je werk, je eigen gemak en plezier, in plaats van voor een ander iets te doen? Een bezoekje brengen bij een eenzame oudere in de gemeente, met een collectebus langs de deur gaan, een taak in de gemeente op je nemen. Daarin horen christenen vooraan te staan in goede werken.

Het goede voor de ander zoeken. Voor zijn ziel en eeuwigheid. Anderen in aanraking brengen met het heil dat nooit vergaat. Verlangen om de dingen van het eeuwige leven ter sprake te brengen. In je gezin, je klas, je werkomgeving, je vakantie. Dan hoef je niet alles goed te vinden en lievig ja en amen te knikken en zijn zin te geven, ik kan ook

nee-zeggen, en iemand aanspreken omdat ik hem of haar liefheb en het goede zoek.

Dat mag ook naar voren komen in mijn levensinvulling: HEERE, hoe wilt U mij gebruiken tot heil van anderen? Met mijn gaven en talenten en het behaalde diploma, in welke opleiding, welk beroep kan ik zoveel mogelijk voor anderen betekenen?

Vanuit Hem gebiedt God dat ik geduld met anderen heb. Zachtmoedigheid, verdraagzaamheid. In relaties. In steeds terugkerende contacten met klasgenoten en collega's. Geduld, verdraagzaamheid. Ook het ongeboren leven, het dementerende leven, het gehandicapte leven.

Vanuit Hem gebiedt God mij om de schade van mijn naaste af te keren zoveel als mogelijk is. Schade aan zijn leven. Schade aan zijn geest en gevoel. Als iemand gepest wordt probeer dat af te wenden, te laten stoppen. Schade aan iemands ziel. Door te vermanen en te waarschuwen. Niet stil te zwijgen. Als ik zie dat iemand van God vandaan leeft, zijn ziel verwoest, anderen meeneemt en meetrekt: waarom vermaant u niet, waarom waarschuwt u niet? Zoek en vraag de HEERE: waar ligt de grens van mijn verantwoordelijkheid?

En vanuit Hem gebiedt God: doe uw vijanden goed. Om het heel toegespitst te maken: als iemand mijn huis invalt en inbreekt en mijn vrouw doodslaat, dan mag ik niet uit woede hem ook maar het minste schrammetje aandoen. Maar ik mag wel hem vasthouden en laten arresteren door de politie en hem voor de rechter laten komen. Ondertussen biddend: geef Heere dat hem dit tot inkeer mag brengen, tot berouw en wederkeer tot U. Zoals Stefanus bad doen zij Hem stenigden: Vader, vergeef het hun. Reken hun deze zonde niet toe. Zoals Jezus bad voor die Hem kruisigden: Vader vergeef het hun, geef ze nog tijd opdat ze tot inkeer komen.

Dat gebiedt God in dit gebod. Romeinen 7:24-25 Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods? Maar God zij dank door Jezus Christus onze Heere. Kent u dat? Klopt dat in uw hart, in jouw hart?

Amen